

КОЛАБОРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

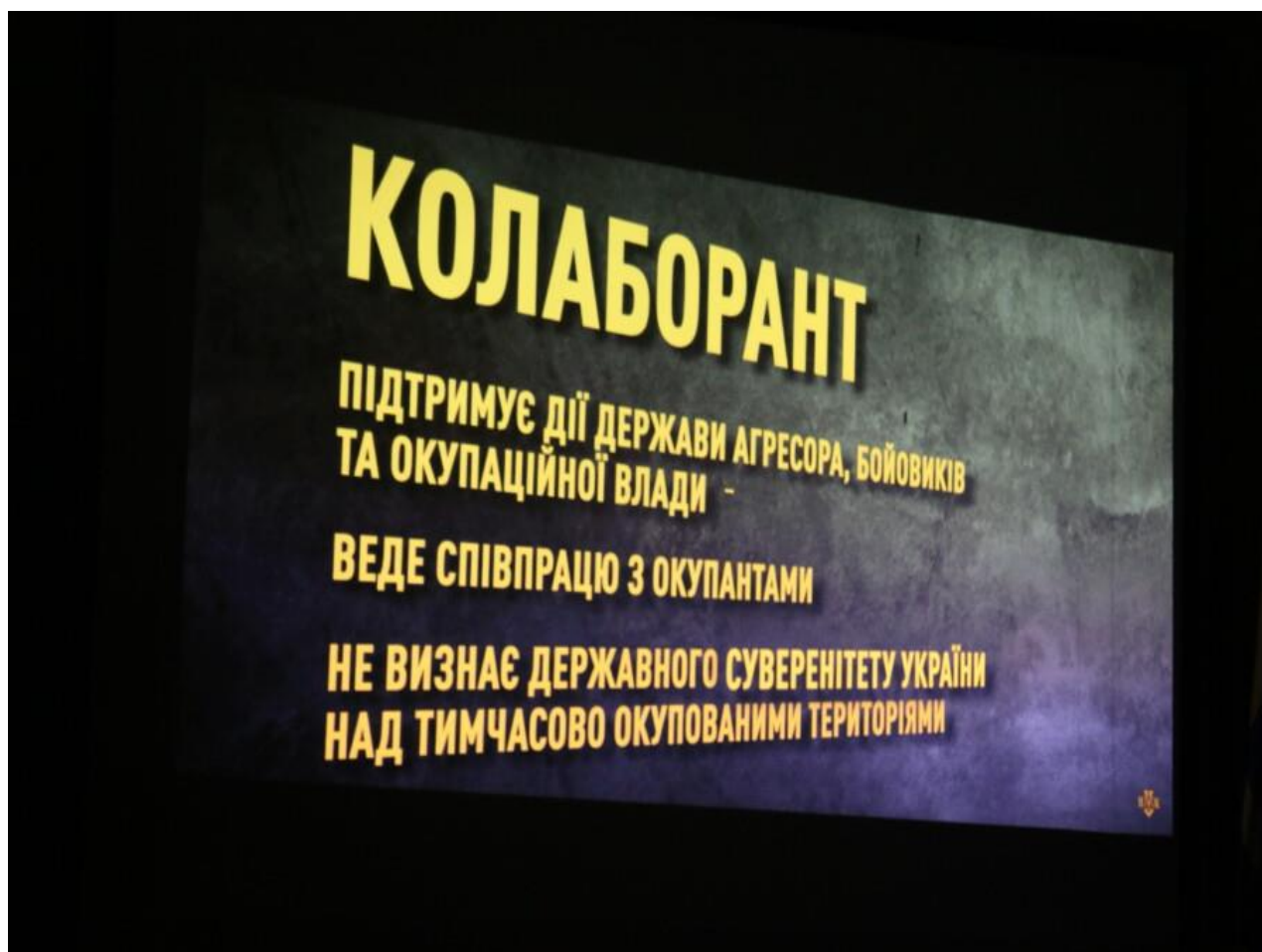

Колабораціонізм (від фр. *Collaboration* – «співробітництво») – термін сучасного політичного лексикону. У широкому сенсі це співпраця населення або громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників і участь у переслідуванні патріотів країни, громадянином якої є колаборант.

У наукових джерелах визначають наступні типи колабораціонізму:

- Воєнний колабораціонізм — сприяння противнику зі зброєю у руках: служба у військових формуваннях, поліцейських структурах, в органах розвідки та контррозвідки.
- Економічний колабораціонізм — співробітництво у будь-яких галузях економіки.

- Культурний (духовний) колабораціонізм — співробітництво з окупантами в духовній сфері, що сприяє поширенню серед населення вірнопідданських почуттів, підвищенню психологічного настрою окупантів.
- Побутовий колабораціонізм, пов'язаний із встановленням дружніх відносин між окупантами та населенням.
- Політичний, адміністративний колабораціонізм — співробітництво в окупаційних органах влади.

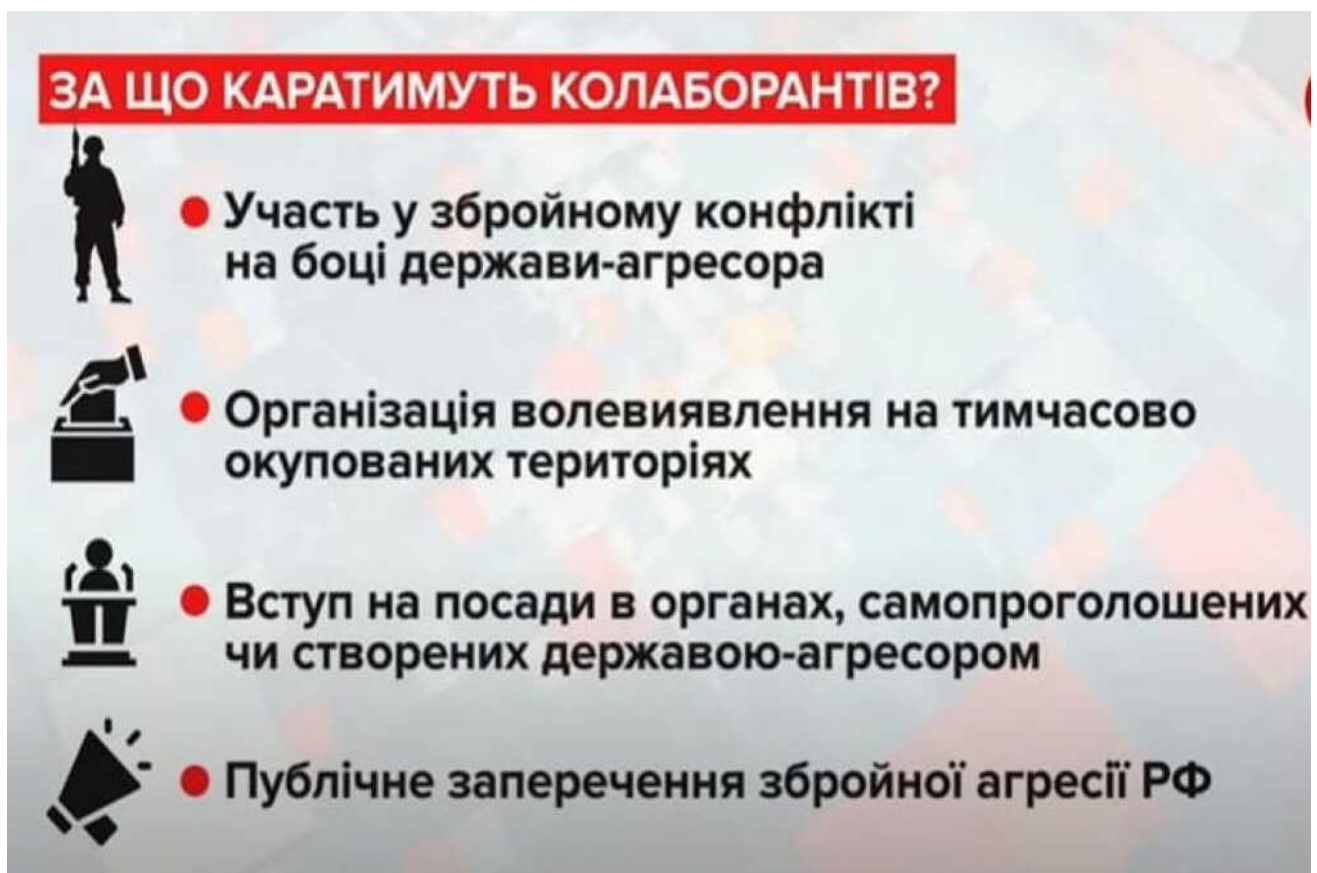

На сьогодні, в умовах повномасштабної військової агресії російської федерації проти України, Верховна Рада прийняла два закони, які встановлюють відповідальність за колабораційну діяльність.

Мова йде про Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність)» та Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

(щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність)».

Ними Парламент вносить зміни до Кримінального та Виборчого кодексів, законів «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про державну таємницю», «Про політичні партії в Україні», «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону».

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність)» Кримінальний кодекс України доповнено новою статтею 111-1 наступного змісту:

Стаття 111-1. Колабораційна діяльність.

1. Публічне заперечення громадянином України здійснення збройної

агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до:

1) підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора;

2) співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора;

3) невизнання поширення державного суверенітету України над тимчасовоокупованими територіями України, -

карається позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

2. Добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, -

карається позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

3. Здійснення громадянином України пропаганди у навчальних закладах, незалежно від типів та форм власності, з метою сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженню тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України, а також дії громадян України, спрямовані на впровадження освітніх стандартів держави-агресора у таких навчальних закладах, -

караються виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

4. Передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або

збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, та/або провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, в тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора -

карається штрафом до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна.

5. Добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, в тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів, а також участь в організації та проведенні незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території, або публічні заклики до проведення таких незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

6. Організація та проведення заходів політичного характеру та/або здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради, активна участь у таких заходах, -

карається позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

7. Добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій

території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території, та/або в збройних формуваннях держави-агресора чи надання таким формуванням допомоги у веденні бойових дій проти Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, -

карається позбавленням волі на строк від дванадцяти до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

8. Вчинення особами, зазначеними у частинах п'ятій - сьомій цієї статті, дій або прийняття рішень, які призвели до загибелі людей або настання інших тяжких наслідків, -

карається позбавленням волі на строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

Примітка. 1. У частині першій цієї статті публічним вважається поширення закликів або висловлення заперечення до невизначеного кола осіб, зокрема у мережі Інтернет або за допомогою засобів масової інформації.

2. У частині шостій цієї статті під заходами політичного характеру розуміються з'їзди, збори, мітинги, походи, демонстрації, конференції, круглі столи тощо.

3. У частині шостій цієї статті під здійсненням інформаційної діяльності розуміється створення, збирання, одержання, зберігання, використання та поширення відповідної інформації.

4. Тяжкими наслідками у частині восьмій цієї статті вважається шкода, яка у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.”.

У свою чергу, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність)» дозволяє ліквідувати політичні партії, уповноважені особи яких були засуджені за колабораціонізм. Це також стосується юридичних осіб. Особам, які були засуджені за колабораціонізм, забороняється бути членами виборчих комісій, офіційними спостерігачами, представниками кандидата на пост президента України в Центральній виборчій комісії, довіреними особами кандидата на пост президента України, кандидатами на місцевих виборах тощо.

Посилання:

URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/559216>

URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/559509>

**Професор кафедри
ОРД ФПФПКП ОДУВС
кандидат юридичних наук,
професор**

Сергій АЛБУЛ

07.04.2022

URL: <http://oduvvs.edu.ua/news/колабораційна-діяльність-питання-ви/>